

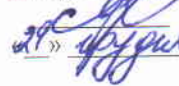
1

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Навчально-науковий інститут бізнесу та сучасних технологій
Кафедра фінансів та банківської справи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 О.В. Яріш
29 грудня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Бізнес етика та ділові комунікації»

освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

ступінь вищої освіти Молодший бакалавр
бакалавр, магістр, доктор філософії

Робоча програма навчальної дисципліни «Бізнес етика та ділові комунікації»
схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні
кафедри фінансів та банківської справи
Протокол від «29» грудня 2020 року № 6

Полтава 2020

Укладач: Соколова Альона Миколаївна, доцент кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ, к.е.н., доцент

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування ступеня бакалавра, к.е.н., доцент

 О.В. Гасій
підпис ініціали, прізвище

« 19 » грудня 2020 року

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

С.

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни.....	4
Розділ 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання.....	5
Розділ 3. Програма навчальної дисципліни.....	5
Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни.....	8
Розділ 5. Система оцінювання знань студентів.....	20
Розділ 6. Інформаційні джерела.....	22
Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни.....	23

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Бізнес етика та ділові комунікації»

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	<i>Пререквізити:</i> «Вступ до фаху (фінанси, банківська справа та страхування)», «Основи фінансів», «Гроші та грошово-кредитна політика», «Фінанси домогосподарств» <i>Постреквізити:</i> «Самоменеджмент і тайм-менеджмент»	
Мова викладання	українська	
Статус дисципліни		
Курс/семестр вивчення	1 / 2	
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів	5 / 2	
Денна форма навчання:		
Кількість годин: 150 год. – загальна кількість: 2 семестр – 150 год.		
- лекції: 2 семестр – 20 год.		
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 2 семестр – 40 год.		
- самостійна робота: 2 семестр – 90 год.		
- вид підсумкового контролю: 2 семестр – ПМК (залік).		
Заочна форма навчання		
Кількість годин: 150 год. – загальна кількість: 2 семестр – 150 год.		
- лекції: 2 семестр – 10 год.		
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 2 семестр – 6 год.		
- самостійна робота: 2 семестр – 134 год.		
- вид підсумкового контролю: 2 семестр – ПМК (залік).		

Розділ 2. Перелік коментентностей та програмні результати навчання

Метою навчальної дисципліни «Бізнес етика та ділові комунікації» є формування у майбутніх фахівців сфери фінансів системи фундаментальних знань про загальні основи бізнес-етики та ділових комунікацій відповідно до правил ділової етики та норм поведінки, прийнятих у професійному співтоваристві в сфері фінансів, а також розкритті сучасних наукових концепцій, понять, методів та технологій підвищення ефективності управління бізнесом завдяки правильному використанню ділових комунікацій як засобу співробітництва та взаємодії.

Таблиця 2 – Перелік коментентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
• ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем (ПР 08); • володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів (ПР 11); • вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів (ПР 12); • визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя (ПР18)	• навички використання інформаційних та комунікаційних технологій (ЗК05); • здатність бути критичним і самокритичним (ЗК09); • Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК11); • Здатність здійснювати ефективні комунікації в сфері фінансів, банківської справи та страхування. (СК06); • Здатність визначати особливості механізму функціонування системи публічних фінансів на регіональному рівні (СК09).

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Загальні основи бізнес-етики

Тема 1. Сутність бізнес-етики та її значення

Етика та етикет. Правові, моральні норми. Традиції, звички та звичаї. Історія становлення етикету. Культура мовлення та культура поведінки.

Етичні засади сучасного бізнесу. Сучасні погляди на місце етики у бізнесі. Професійні етичні кодекси.

Сутність та зміст бізнес-етики в сфері фінансів. Принципи ділового етикету в сфері фінансів. Етичні вимоги до фінансиста.

Тема 2. Основи фінансової бізнес-етики

Особливості бізнес-етикету та бізнес-протоколу. Соціальна відповідальність. Бізнес-етика взаємовідносин керівника з підлеглими в сфері фінансів. Етика ділових відносин з клієнтами, партнерами по бізнесу та конкурентами в сфері фінансів. Сприйняття та оцінка партнерами один одного. Психологічна характеристика партнера. Обмін інформацією у спілкуванні. Вербальні й невербальні канали зв'язку.

Гендерна рівність в сфері бізнес-відносин. Бізнес-етика і працевлаштування в сфері фінансів.

Тема 3. Національні особливості бізнес-етики

Культурні відмінності у міжнародному бізнесі. Етикет національного прапора. Національні особливості етики бізнесу в Україні.

Етика бізнесу в Європі (Велика Британія, Франція, Німеччина, Іспанія, Італія). Специфіка етики бізнесу у Північній Америці (США, Канада). Особливості національного етикету в азійських державах (Китай, Японія, арабський світ).

Національні традиції та їх значення у діловому спілкуванні в сфері фінансів.

Тема 4. Психологічні засади етики бізнесу та основи конфліктології

Психологічні засади етики бізнесу в сфері фінансів. Спілкування як одна із основних потреб людини. Комунікативна потреба. Індивідуальний вплив. Механізми індивідуального впливу: навіювання, психічне зараження, наслідування, переконання. Маніпуляція та актуалізація. Взаєморозуміння у спілкуванні.

Поняття конфлікту. Основні типи та причини конфлікту. Конфлікти в організації в сфері фінансів. Основні способи управління конфліктною ситуацією в сфері фінансів.

Змістовий модуль 2 Ділові комунікації у сфері фінансів

Тема 5. Ділові комунікації в системі фінансового управління

Суть ділових комунікацій та їх особливості в сфері фінансів. Функції спілкування. Критерії визначення видів та рівнів ділових комунікацій. Класифікація ділових комунікацій в сфері фінансів. Міжособистісне, міжгрупове, міжсоціумне спілкування. Спілкування між особистістю та групою.

Опосередковане і безпосереднє, діалогічне і монологічне спілкування. Засоби ділових комунікацій в сфері фінансів.

Комунікаційна мережа. Формальні та неформальні комунікації. Усні та письмові комунікації в сфері фінансів.

Комунікаційний процес в сфері фінансів. Елементи та етап комунікаційного процесу. Зворотній зв'язок. Бар'єри на шляху до ефективних комунікацій.

Управління внутрішніми комунікаціями організації в сфері фінансів. Зв'язки з громадськістю як система комунікацій. Комунікації між організаціями і владою. Комунікації з інвесторами.

Тема 6. Основні форми ділової комунікації в сфері фінансів

Ділові переговори і ділова бесіда як комунікативний процес в сфері фінансів. Місце бізнес етики у процесі переговорів в сфері фінансів. Моделі та стилі переговорів. Ефективні тактики переговорного процесу. Структура переговорного процесу в сфері фінансів. Види переговорів. Некоректні переговори в сфері фінансів.

Публічний виступ. Рівні ораторської майстерності. Техніка мовлення. Типи аудиторії. Канали сприйняття і канали впливу. Зворотній зв'язок під час виступу. Підготовка виступу.

Поняття і види презентацій. Основні принципи підготовки презентацій. Презентація з використанням слайдів.

Форми колективного обговорення проблем: наради, збори, дискусії, «мозковий штурм». Підготовка та проведення нарад. Збори як форма прийняття колективного рішення. Дискусія та її етапи. Використання «мозкового штурму» для розв'язання творчої проблеми.

Тема 7. Мистецтво ділових комунікацій в сфері фінансів

Вітання та рекомендації в сфері фінансів. Особливості бесід телефоном в сфері фінансів. Неформальна бесіда: вміння слухати та говорити. Контакти із засобами масової інформації.

Візитні картки. Правила користування візитними картками в сфері фінансів. Резюме.

Основні принципи підготовки ділових паперів в сфері фінансів. Ділові листи в сфері фінансів.

Тема 8. Сучасні форми та ефективність ділових комунікацій в сфері фінансів

Інформаційні потреби сучасного суспільства та технічні можливості в сфері фінансів. Тенденції у розвитку комунікаційних технологій в сфері фінансів. Інтернет: особливості та можливості. Правила спілкування в електронному просторі. Ділові комунікації в умовах спотвореної інформації.

Критерії оцінки ефективності комунікацій в сфері фінансів. Фактори підвищення ефективності комунікацій. Принципи конструктивних комунікацій в сфері фінансів.

Імідж як умова ділового успіху. Зовнішній вигляд сучасної ділової людини в сфері фінансів

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1 – Тематичний план навчальної дисципліни «Бізнес етика та ділові комунікації» для студентів денної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Загальні основи бізнес етики					
Тема 1. «Сутність бізнес-етики та її значення в сфері фінансів» Лекція 1 1. Визначення сутності етики та її основних понять. 2. Історія становлення етикету. 3. Етичні засади сучасного бізнесу. 4. Сутність та змістбізнес-етики в сфері фінансів.	2	Тема 1. «Сутність бізнес-етики та її значення в сфері фінансів» Семінарське заняття 1 1. Визначення сутності етики та її основних понять. 2. Етичні засади сучасного бізнесу. 3. Сутність та змістбізнес-етики в сфері фінансів. Семінарське заняття 2 1. Основні етапи та напрями розвитку етики. 2. Поняття про моральну норму. 3. Історія розвитку етичних цінностей і норм, що визначають та регулюють дії людей. 4. Норми спілкування періоду Київської Русі. 5. Характеристика розвитку етичних відносин у XX ст. 6. Розвиток професійної етики в Україні у XX ст.	2	Тема 1. «Сутність бізнес-етики та її значення в сфері фінансів» 1. Переваги та недоліки демократичного стилю лідерства. 2. “Мозковий штурм” як форма спілкування та вирішення виробничих проблем. 3. Взаємозв’язок між спілкуванням і діяльністю людей. 4. Сутність та значення культури ділового спілкування в сучасному суспільстві.	12

Продовження таблиці 4.1

Тема 2. «Основи фінансової бізнес-етики» Лекція 2 1. Особливості бізнес-етикету та бізнес-протоколу. 2. Соціальна відповідальність. 3. Бізнес-етика взаємовідносин з підлеглими, клієнтами, партнерами по бізнесу та конкурентами в сфері фінансів. Лекція 3 1. Вербальні й невербальні канали зв'язку. 2. Гендерна рівність в сфері бізнес-відносин. 3. Бізнес-етика і працевлаштування в сфері фінансів.	2	Тема 2. «Основи фінансової бізнес-етики» Семінарське заняття № 3 1. Особливості бізнес-етикету та бізнес-протоколу. 2. Становлення та розвиток корпоративної соціальної відповідальності. 3. Основи бізнес-етики взаємовідносин керівника з підлеглими. 4. Особливості бізнес-етики з клієнтами та партнерами по бізнесу в сфері фінансів. 5. Бізнес-етика та дозволені прийоми з конкурентами в сфері фінансів. Семінарське заняття № 4 1. Характеристика вербальних каналів зв'язку. 2. Використання метамови в вербальній комунікації. 3. Основні канали невербальної комунікації. 4. Значення та трактування міміки у невербальній комунікації. 5. Основні правила бізнес-етики під час працевлаштування в сфері фінансів.	2	Тема 2. «Основи фінансової бізнес-етики» 1. Аналіз культури спілкування з історичного минулого України. 2. Основні періоди розвитку етичних учень у Європі. 3. Норми міжлюдського спілкування періоду Київської Русі. 4. Основні поняття школи “людських відносин”. 5. Охарактеризувати вербальні канали зв'язку. 6. Види невербальних каналів зв'язку.	10
Тема 3. «Національні особливості бізнес-етики в сфері фінансів» Лекція 4 1. Культурні відмінності у міжнародному бізнесі. Етикет національного прапора. 2. Національні особливості етики бізнесу в Україні. 3. Етика бізнесу в Європі (Велика Британія, Франція, Німеччина, Іспанія, Італія).	2	Тема 3. «Національні особливості бізнес-етики в сфері фінансів» Семінарське заняття № 5 1. Основні культурні відмінності у міжнародному бізнесі. 2. Сутність етикету національного прапора. 3. Становлення та розвиток національних особливостей етики бізнесу в Україні.	2	Тема 3. «Національні особливості бізнес-етики в сфері фінансів» 1. Категорія моралі як виду суспільних відносин та її вплив на ділове спілкування. 2. Основні поняття етики соціального характеру.	12

Продовження таблиці 4.1

4. Специфіка етики бізнесу у Північній Америці (США, Канада). 5. Особливості національного етикету в азійських державах (Китай, Японія, арабський світ). Національні традиції та їх значення у діловому спілкуванні.		Семінарське заняття № 6 1. Етичні засади спілкування з іноземцями. 2. Етика усного ділового спілкування з іноземцями. 3. Особливості письмового ділового спілкування з іноземцями. Семінарське заняття № 7 1. Етика бізнесу в Європі (Велика Британія, Франція, Німеччина, Іспанія, Італія). 2. Специфіка етики бізнесу у Північній Америці (США, Канада). 3. Особливості національного етикету в азійських державах (Китай, Японія, арабський світ). 4. Національні традиції та їх значення у діловому спілкуванні.	2 2	3. Прояв емпатії у взаєминах і культура спілкування. 4. Способи впливу суб'єктів один на одного у діловому спілкуванні. 5. Етика бізнесу в країнах Європи (країна на вибір студента). 6. Специфіка етики бізнесу у Північній Америці (США, Канада). 7. Особливості національного етикету в азійських державах (країна на вибір студента).	
Тема 4. «Психологічні засади етики бізнесу та основи конфліктології в сфері фінансів» Лекція 5 1. Спілкування як одна із основних потреб людини. 2. Механізми індивідуального впливу: навіювання, психічне зараження, наслідування, переконання. Маніпуляція та актуалізація. 3. Моделі та стилі спілкування. 4. Взаєморозуміння у спілкуванні. Лекція 6 1. Поняття конфлікту. 2. Основні типи та причини конфлікту.	2	Тема 4. «Психологічні засади етики бізнесу та основи конфліктології в сфері фінансів» Семінарське заняття № 8 1. Спілкування як специфічна форма активності особистості. 2. Механізми індивідуального впливу: навіювання, психічне зараження, наслідування, переконання. 3. Моделі та стилі спілкування. Семінарське заняття № 9 1. Взаєморозуміння у спілкуванні. 2. Теорії передачі інформації. 3. Комунікативна, перцептивна, інтерактивна сторони спілкування. 4. Вплив маніпулювання на рівень моральної культури особистості. Семінарське заняття № 10 1. Конфлікти в ділових і службових відносинах.	2 2 2	Тема 4. «Психологічні засади етики бізнесу та основи конфліктології в сфері фінансів» 1. Роль індивідуальних рис характеру людини у процесі ділового спілкування. 2. Особливості діалогічного і монологічного спілкування при формуванні виробничих стосунків. 3. Концепції рівнів спілкування. 4. Маніпулювання емоціями, поведінкою та успішні виробничі стосунки. 5. Основні типи та причини конфлікту. 6. Основні способи управління конфліктною ситуацією в сфері	12

Продовження таблиці 4.1

Тема 6. Основні форми ділової комунікації в сфері фінансів Лекція 8 1. Ділові переговори і ділова бесіда як комунікативний процес в сфері фінансів. 2. Публічний виступ. 3. Поняття, види та основні принципи підготовки презентацій. 4. Форми колективного обговорення проблем: наради, збори, дискусії, «мозковий штурм».	2	Тема 6. Основні форми ділової комунікації в сфері фінансів Семінарське заняття № 14 1. Особливості бізнес-етики під час ділових переговорів. 2. Моральна та психологічна характеристика індивідуальної бесіди. 3. Особливості ділових, глибинно-особистісних та ритуальних бесід. 4. Етапи підготовки та проведення індивідуальної бесіди. Семінарське заняття № 15 1. Дедуктивний та індуктивний спосіб викладу позиції співрозмовників. 2. Особливості проведення бесід з клієнтами. 3. Основні етапи підготовки та правила проведення публічного виступу. Основні принципи підготовки презентацій. Семінарське заняття № 16 1. Характеристика змістових та структурних ознак форм колективного обговорення проблем: наради, зборів, конференції, круглого столу, мітингу, переговорів, дискусії. 2. “Мозковий штурм”, ділові та рольові ігри як форми активного навчання. 3. Етапи підготовки та проведення ділової зустрічі.	2	Тема 6. «Основні форми ділової комунікації в сфері фінансів» 1. Етикет як сукупність правил поведінки. 2. Етичні норми поведінки керівника. 3. Стратегії і тактики ділового спілкування. 4. Особливості використання вербальних засобів спілкування. 5. Вплив невербальних засобів спілкування на ділові стосунки. 6. Основні принципи підготовки презентацій. 7. Використання «мозкового штурму» для розв’язання творчої проблеми.	11
--	---	--	---	---	----

Продовження таблиці 4.1

Тема 7. Мистецтво ділових комунікацій в сфері фінансів Лекція 9 1. Вітання та рекомендації та особливості бесід телефоном в сфері фінансів. 2. Неформальна бесіда: вміння слухати та говорити. 3. Правила користування візитними картками в сфері фінансів. 4. Основні правила складання резюме. 5. Основні принципи підготовки ділових паперів в сфері фінансів.	2	Тема 7. Мистецтво ділових комунікацій в сфері фінансів Семінарське заняття № 17 1. Загальні правила ділового спілкування телефоном. 2. Культура усного мовлення та культура слухання. 3. Неформальна бесіда: вміння слухати та говорити. Семінарське заняття № 18 1. Використання елементів та атрибутів етикету: візитних карток, сувенірів та подарунків, вручення квітів, порядок знайомств, етикет за столом. 2. Основні правила складання резюме. 3. Основні принципи підготовки ділових паперів в сфері фінансів.	2
---	---	--	---

Таблиця 4.2 – Тематичний план навчальної дисципліни «Бізнес етика та ділові комунікації» для студентів заочної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Загальні основи бізнес етики					
Тема 1. «Сутність бізнес-етики та її значення в сфері фінансів» Лекція 1 1. Визначення сутності етики та її основних понять. 2. Історія становлення етикету. 3. Етичні засади сучасного бізнесу. 4. Сутність та зміст бізнес-етики в сфері фінансів.	1	Тема 1. «Сутність бізнес-етики та її значення в сфері фінансів» Семінарське заняття 1 1. Визначення сутності етики та її основних понять. 2. Етичні засади сучасного бізнесу. 3. Сутність та зміст бізнес-етики в сфері фінансів. Семінарське заняття 2 1. Основні етапи та напрями розвитку етики. 2. Поняття про моральну норму. 3. Історія розвитку етичних цінностей і норм, що визначають та регулюють дії людей. 4. Норми спілкування періоду Київської Русі. 5. Характеристика розвитку етичних відносин у XX ст. 6. Розвиток професійної етики в Україні у XX ст.	1	Тема 1. «Сутність бізнес-етики та її значення в сфері фінансів» 1. Переваги та недоліки демократичного стилю лідерства. 2. “Мозковий штурм” як форма спілкування та вирішення виробничих проблем. 3. Взаємозв’язок між спілкуванням і діяльністю людей. 4. Сутність та значення культури ділового спілкування в сучасному суспільстві.	16

Продовження таблиці 4.2

Тема 2. «Основи фінансової бізнес-етики» Лекція 2 1. Особливості бізнес-етикету та бізнес-протоколу. 2. Соціальна відповідальність. 3. Бізнес-етика взаємовідносин з підлеглими, клієнтами, партнерами по бізнесу та конкурентами в сфері фінансів. Лекція 3 1. Вербальні й невербальні канали зв'язку. 2. Гендерна рівність в сфері бізнес-відносин. 3. Бізнес-етика і працевлаштування в сфері фінансів.	1	Тема 2. «Основи фінансової бізнес-етики» Семінарське заняття № 3 1. Особливості бізнес-етикету та бізнес-протоколу. 2. Становлення та розвиток корпоративної соціальної відповідальності. 3. Основи бізнес-етики взаємовідносин керівника з підлеглими. 4. Особливості бізнес-етики з клієнтами та партнерами по бізнесу в сфері фінансів. 5. Бізнес-етика та дозволені прийоми з конкурентами в сфері фінансів. Семінарське заняття № 4 1. Характеристика вербальних каналів зв'язку. 2. Використання метамови в вербальній комунікації. 3. Основні канали невербальної комунікації. 4. Значення та трактування міміки у невербальній комунікації. 5. Основні правила бізнес-етики під час працевлаштування в сфері фінансів.	1	Тема 2. «Основи фінансової бізнес-етики» 1. Аналіз культури спілкування з історичного минулого України. 2. Основні періоди розвитку етичних учень у Європі. 3. Норми міжлюдського спілкування періоду Київської Русі. 4. Основні поняття школи “людських відносин”. 5. Охарактеризувати вербальні канали зв'язку. 6. Види невербальних каналів зв'язку.	16
Тема 3. «Національні особливості бізнес-етики в сфері фінансів» Лекція 4 1. Культурні відмінності у міжнародному бізнесі. Етикет національного прапора. 2. Національні особливості етики бізнесу в Україні. 3. Етика бізнесу в Європі (Велика Британія, Франція, Німеччина, Іспанія, Італія).	1	Тема 3. «Національні особливості бізнес-етики в сфері фінансів» Семінарське заняття № 5 1. Основні культурні відмінності у міжнародному бізнесі. 2. Сутність етикету національного прапора. 3. Становлення та розвиток національних особливостей етики бізнесу в Україні.	1	Тема 3. «Національні особливості бізнес-етики в сфері фінансів» 1. Категорія моралі як виду суспільних відносин та її вплив на ділове спілкування. 2. Основні поняття етики соціального характеру.	16

Продовження таблиці 4.2

4. Специфіка етики бізнесу у Північній Америці (США, Канада). 5. Особливості національного етикету в азійських державах (Китай, Японія, арабський світ). 6. Національні традиції та їх значення у діловому спілкуванні.		Семінарське заняття № 6 1. Етичні засади спілкування з іноземцями. 2. Етика усного ділового спілкування з іноземцями. 3. Особливості письмового ділового спілкування з іноземцями. Семінарське заняття № 7 1. Етика бізнесу в Європі (Велика Британія, Франція, Німеччина, Іспанія, Італія). 2. Специфіка етики бізнесу у Північній Америці (США, Канада). 3. Особливості національного етикету в азійських державах (Китай, Японія, арабський світ). 4. Національні традиції та їх значення у діловому спілкуванні.		
Тема 4. «Психологічні засади етики бізнесу та основи конфліктології в сфері фінансів» Лекція 5 1. Спілкування як одна із основних потреб людини. 2. Механізми індивідуального впливу: навіювання, психічне зараження, наслідування, переконання. 3. Моделі та стилі спілкування. 4. Взаєморозуміння у спілкуванні. Лекція 6 1. Поняття конфлікту. 2. Основні типи та причини	1	Тема 4. «Психологічні засади етики бізнесу та основи конфліктології в сфері фінансів» Семінарське заняття № 8 1. Спілкування як специфічна форма активності особистості. 2. Механізми індивідуального впливу: навіювання, психічне зараження, наслідування, переконання. 3. Моделі та стилі спілкування. Семінарське заняття № 9 1. Взаєморозуміння у спілкуванні. 2. Теорії передачі інформації. 3. Комунікативна, перцептивна, інтерактивна сторони спілкування. 4. Вплив маніпулювання на рівень моральної культури особистості. Семінарське заняття № 10 1. Конфлікти в ділових і службових	Тема 4. «Психологічні засади етики бізнесу та основи конфліктології в сфері фінансів» 1. Роль індивідуальних рис характеру людини у процесі ділового спілкування. 2. Особливості діалогічного і монологічного спілкування при формуванні виробничих стосунків. 3. Концепції рівнів спілкування. 4. Маніпулювання емоціями, поведінкою та успішні виробничі стосунки. 5. Основні типи та причини конфлікту. 6. Основні способи управління	16

конфлікту. 3. Конфлікти в організації в сфері фінансів. 4. Основні способи управління конфліктною ситуацією в сфері фінансів.	1	відносинах. 2. Основні способи управління конфліктною ситуацією в сфері фінансів. моральної культури особистості. 3. Конфлікти в ділових і службових відносинах. 4. Основні способи управління конфліктною ситуацією в сфері фінансів.		конфліктною ситуацією	
Модуль 2. Ділові комунікації в сфері фінансів					
Тема 5. Ділові комунікації в системі фінансового управління Лекція 7 1. Суть ділових комунікацій та їх особливості в сфері фінансів. Функції спілкування. 2. Класифікація ділових комунікацій в сфері фінансів. 3. Комунікаційний процес в сфері фінансів. 4. Управління внутрішніми комунікаціями організації в сфері фінансів.	1	Тема 5. Ділові комунікації в системі фінансового управління Семінарське заняття № 11 1. Регуляція поведінки суб'єктів у процесі розвитку взаємин. 2. Критерії визначення функцій ділового спілкування. 3. Критерії визначення видів та рівнів ділового спілкування. Семінарське заняття № 12 1. Соціально-психологічна концепція людини. 2. Міжособистісне, міжгрупове, міжсоціумне спілкування. Спілкування між особистістю та групою. 3. Характеристика основних складових комунікаційного процесу в сфері фінансів. Семінарське заняття № 13 1. Роль зворотного зв'язку у комунікаційному процесі. 2. Три рівні взаєморозуміння: згода, осмислення, співпереживання. 3. Емоційні, інтелектуальні, соціальні бар'єри на шляху до взаєморозуміння. 4. Способи подолання бар'єрів на шляху до взаєморозуміння.	1	Тема 5. «Ділові комунікації в системі фінансового управління» 1. Вплив етичних норм і правил на встановлення взаємодії між співрозмовниками. 2. Поведінка окремого індивіда в контексті кодексу поведінки на підприємстві. 3. Види бар'єрів на шляху до взаєморозуміння. 4. Моральна та психологічна культура ділового спілкування. 5. Зв'язки з громадськістю як система комунікацій. 6. Комунікації між організаціями і владою. 7. Особливості комунікацій з інвесторами.	17

Продовження таблиці 4.2

Тема 6. Основні форми ділової комунікації в сфері фінансів Лекція 8 1. Ділові переговори і ділова бесіда як комунікативний процес в сфері фінансів. 2. Публічний виступ. 3. Поняття, види та основні принципи підготовки презентацій. 4. Форми колективного обговорення проблем: наради, збори, дискусії, «мозковий штурм».	1	Тема 6. Основні форми ділової комунікації в сфері фінансів Семінарське заняття № 14 1. Особливості бізнес-етики під час ділових переговорів. 2. Моральна та психологічна характеристика індивідуальної бесіди. 3. Особливості ділових, глибинно-особистісних та ритуальних бесід. 4. Етапи підготовки та проведення індивідуальної бесіди. Семінарське заняття № 15 1. Дедуктивний та індуктивний спосіб викладу позиції співрозмовників. 2. Особливості проведення бесід з клієнтами. 3. Основні етапи підготовки та правила проведення публічного виступу. 4. Основні принципи підготовки презентацій. Семінарське заняття № 16 1. Характеристика змістових та структурних ознак форм колективного обговорення проблем: наради, зборів, конференції, круглого столу, мітингу, переговорів, дискусії. 2. “Мозковий штурм”, ділові та рольові ігри як форми активного навчання. 3. Етапи підготовки та проведення ділової зустрічі.	1	Тема 6. «Основні форми ділової комунікації в сфері фінансів» 1. Етикет як сукупність правил поведінки. 2. Етичні норми поведінки керівника. 3. Стратегії і тактики ділового спілкування. 4. Особливості використання вербальних засобів спілкування. 5. Вплив невербальних засобів спілкування на ділові стосунки. 6. Основні принципи підготовки презентацій. 7. Використання «мозкового штурму» для розв’язання творчої проблеми.	17
--	---	---	---	---	----

Продовження таблиці 4.2

Тема 7. Мистецтво ділових комунікацій в сфері фінансів Лекція 9 1. Вітання та рекомендації та особливості бесід телефоном в сфері фінансів. 2. Неформальна бесіда: вміння слухати та говорити. 3. Правила користування візитними картками в сфері фінансів. 4. Основні правила складання резюме. 5. Основні принципи підготовки ділових паперів в сфері фінансів.	1	Тема 7. Мистецтво ділових комунікацій в сфері фінансів Семінарське заняття № 17 1. Загальні правила ділового спілкування телефоном. 2. Культура усного мовлення та культура слухання. 3. Особливості неформальної бесіди. Семінарське заняття № 18 1. Використання елементів та атрибутів етикету: візитних карток, сувенірів та подарунків, вручення квітів, порядок знайомств, етикет за столом. 2. Основні правила складання резюме. 3. Основні принципи підготовки ділових паперів в сфері фінансів.	1	Тема 7. Мистецтво ділових комунікацій в сфері фінансів 1. Індивідуальна бесіда як одна з форм ділового спілкування. 2. Форми колективного обговорення питань. 3. Діалог культур як взаємодія етичних систем. 4. Психологічні та етичні основи ділового спілкування в аудиторії. 5. Етичні засади спілкування з іноземцями. 6. Основні принципи підготовки ділових паперів в сфері фінансів.	18
Тема 8. Сучасні форми та ефективність ділових комунікацій в сфері фінансів Лекція 10 1. Інформаційні потреби сучасного суспільства та технічні можливості в сфері фінансів. 2. Тенденції у розвитку комунікаційних технологій в сфері фінансів. 3. Правила спілкування в електронному просторі. 4. Ділові комунікації в умовах спотвореної інформації. 5. Критерії оцінки ефективності комунікацій в сфері фінансів 6. Імідж як умова ділового успіху.	1	Тема 8. Сучасні форми та ефективність ділових комунікацій в сфері фінансів Семінарське заняття № 19 1. Вплив інформаційних технологій на розвиток ділового спілкування. 2. Проблема створення штучного інтелекту. 3. Загальні правила ділового спілкування в електронному просторі. Семінарське заняття № 20 1. Ділові комунікації в умовах спотвореної інформації. 2. Критерії оцінки ефективності комунікацій в сфері фінансів. 3. Імідж ділового чоловіка: одяг, манери, набуття необхідних якостей. 4. Імідж ділової жінки: необхідні поради.		Тема 8. Сучасні форми та ефективність ділових комунікацій в сфері фінансів 1. Найтипівіші помилки у процесі формування корпоративної культури підприємства. 2. Правила спілкування в електронному просторі. 3. Ділові комунікації в умовах спотвореної інформації. 4. Основні функції сувенірів і подарунків у діловій сфері. 5. Імідж ділового чоловіка: одяг, манери, набуття необхідних якостей. 6. Імідж ділової жінки: необхідні поради.	18
Всього, годин	10		6		134

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Система поточного і підсумкового контролю має за мету оцінювання рівня сформованості тих чи інших компетентностей та досягнення програмних результатів навчання за навчальною дисципліною «Бізнес етика та ділові комунікації».

Компетентність як інтегрований результат індивідуальної навчальної діяльності студентів, формується на основі оволодіння ними змістовими (знання), процесуальними (уміння) і мотиваційними компонентами, його рівень виявляється в процесі оцінювання. Визначення рівня сформованості дисциплінарних компетентностей (результатів навчання) з навчальної дисципліни «Бізнес етика та ділові комунікації» здійснюється за: темами робочої програми навчальної дисципліни; практичними заняттями (контрольна робота, перевірка та захист індивідуального завдання, тестування тощо).

Об'єктами контролю є: робота студентів на лекціях, семінарських (практичних, лабораторних) заняттях, якість та своєчасність виконання індивідуальних і домашніх завдань, поточних модульних робіт. Контрольні заходи здійснюються науково-педагогічними працівниками і включають поточний і підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється при проведенні лекцій, практичних занять, перевірки виконання індивідуальних і домашніх завдань та має на меті перевірку рівня засвоєння студентом навчального матеріалу навчальної дисципліни «Бізнес етика та ділові комунікації» та оцінювання набутих компетентностей.

Під час проведення *лекцій* застосовуються такі методи контролю, як усне опитування студентів з питань, визначених планом лекцій та пов'язаних з матеріалом попередніх лекцій, дискусійне обговорення проблемних питань з теми лекції та перевірка конспектів лекцій.

При проведенні *практичних занять* - контроль здійснюється при розв'язуванні окремими студентами біля дошки та «малими групами» комплексу практичних завдань і проблемних ситуацій, усне і письмове опитування, тестування, економічні диктанти.

Поточний контроль виконання студентами *індивідуальних і домашніх завдань* здійснюється за допомогою перевірки науково-педагогічним працівником результатів вирішення завдань, захисту реферативно-розрахункових робіт, контрольних робіт, тестування для студентів, знань та навичок які не відповідають вимогам вузу або тих, що мають заборгованість із поважних причин, перевірки та захисту індивідуальних домашніх завдань та конспектів.

Поточний контроль, який застосовується під час проведення *2 поточних модульних робіт*, здійснюється при перевірці виконання відповідних тестів в письмовій формі та практичних ситуацій в письмовій формі або за допомогою відповідного програмного забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу.

Поточна успішність студентів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи навчальної дисципліни «Бізнес етика та ділові комунікації» оцінюються за допомогою національної шкали оцінок.

Оцінювання знань студентів при виконанні поточних модульних робіт (поточний модульний контроль) здійснюється за 100-бальною шкалою. Якщо робочим навчальним планом при вивченні матеріалу навчальної дисципліни у семестрі навчального року передбачено виконання двох поточних модульних робіт і більше, то загальна оцінка за поточний модульний контроль визначається як середньоарифметична за формулою:

$$(M_1 + M_2 + \dots + M_n) / n, \quad (1)$$

де n - кількість модулів;

M_1, M_2 - модуль 1, модуль 2.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Бізнес етика та ділові комунікації» при підсумковій формі контролю здійснюються у вигляді **ПМК** (заліку) дорівнює сумі всіх балів, які студент отримує за поточну успішність та виконання поточних модульних робіт. Оцінювання знань студентів при здачі ПМК здійснюється за 100-бальною шкалою (табл. 5, 6).

Таблиця 5 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни «Бізнес етика та ділові комунікації»

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4): відвідування занять (8 балів); захист домашнього завдання (8 балів); обговорення матеріалу занять (4 бали); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); тестування (4 бали); поточна модульна робота (10 балів)	50
Модуль 2 (теми 5-8): відвідування занять (8 балів); захист домашнього завдання (8 балів); обговорення матеріалу занять (4 бали); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); тестування (4 бали); поточна модульна робота (10 балів)	50
Разом	100

Таблиця 6 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни «Бізнес етика та ділові комунікації»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розділ 6. Інформаційні джерела

Основні джерела:

1. Боровиков О. В. Етика ділового спілкування [Текст] : навч.-метод. посібник / О. В. Боровиков. – Полтава : ПУЕТ, 2012. – 94 с. – Те саме [Електронний ресурс]. – Режим доступу: електрон. чит. зал ПУЕТ.
2. Етика ділового спілкування [Електронний ресурс]: / за редакцією Т.Б. Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук / Навч. посібник. — Київ: Центр учбової літератури, 2007 — 344 с. – Режим доступу: <http://www.subject.com.ua/pdf/71.pdf>
3. Етика ділового спілкування [Текст] : навч. посібник / В. Г. Воронкова, А.Г. Беліченко, В. В. Мельник, М. А. Ажажа. – Львів : Магнолія-2006 , 2012. – 312 с.
4. Етика та естетика [Текст] : навч. посібник / за ред. В. Л. Петрушенко. – Львів : Новий світ-2000, 2015. – 304 с.
5. Пентиліук М.І. Ділове спілкування та культура мовлення [Текст] : навч. посібник / М.І. Пентиліук, І. І. Маруніч, І.В. Гайдаєнко. – Київ : Центр учб. л-ри, 2017. – 224 с.
6. Радченко С. Г. Етика бізнесу [Текст] : навч. посібник / С. Г. Радченко. – 2-ге вид. , перероб. і допов. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 396 с.
7. Федій О.А. Етика ділового спілкування [Електронний ресурс] : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою організації навчального процесу / О.А. Федій, М. С. Авраменко. – Полтава : ПУЕТ, 2011 . – Режим доступу: локальна мережа ПУЕТ.

Додаткові джерела:

8. Документально-інформаційні комунікації в системі соціальних комунікацій [Текст] : навч. посібник / за ред. Ломачинської І. М. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – Київ : Центр учб. л-ри, 2014. – 336 с.
9. Етика та естетика [Текст] : навч. посібник для підготовки до іспитів / за ред. І. В. Тетарчук, Т. Є. Дяків. – Київ : Центр учб. л-ри, 2016. – 316 с. + Електрон. зміст . – Режим доступу: локальна мережа ПУЕТ .
10. Малахов В. А. Етика : Курс лекцій: Навч. посібник / В. А. Малахов. – 5-те вид. – Київ : Либідь, 2004 (; К.). – 384 с. – ISBN 966-06-0332-0.
11. Прищак М. Д. Етика та психологія ділових відносин : навчальний посібник [Електронний ресурс] / М. Д. Прищак, О. Й. Лесько. – Вінниця : ВНТУ, 2016. – 151 с. – Режим доступу: <http://pryschak.vk.vntu.edu.ua/file/d0e3b838ba81eed634a92b0c25a52810.PDF>
12. Прищак М. Д. Етика та психологія ділових відносин [Електронний ресурс] / [Лесько О. Й., Прищак М. Д.Залюбська О. Б. та ін.], О. Й. Лесько. – Вінниця. : ВНТУ, 2011. – 309 с. – Режим доступа : <http://posibnyky.vntu.edu.ua/pdf/000776.pdf>
13. Чистіліна Т. О. Етика та естетика [Текст] : навч. посібник / Т. О. Чистіліна. – Київ : Центр учб. л-ри, 2017. – 304 с.

14. Шевчук С. В. Ділове мовлення : Модульний курс: Підручник / С. В. Шевчук. – 5-те вид., випр. та доп. – Київ : Алерта, 2015. – 400 с.

Навчально - методичні джерела:

1. Бізнес етика та ділові комунікації: дистанційний курс [Електронний ресурс] / А. М. Соколова – Полтава: ПУЕТ, 2019. – Режим доступу: <http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=1698>

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки вивчення навчальної дисципліни «Бізнес етика та ділові комунікації» передбачає використання пакету програмних продуктів Microsoft Office.